

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola Říčany

Nerudova 481, 251 01 Říčany

Identifikátor školy: 600 052 451

Termín konání orientační inspekce: 23. - 25. října 2001

Čj.	032 152/01-5144
Signatura	oc5nv101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola Říčany, okres Praha-východ, byla zřízena Městem Říčany jako organizační složka města na dobu neurčitou s účinností od 1. července 2001. Současná ředitelka byla jmenována Městem Říčany s účinností od 1. března 1998 čj. 828/98. Ve své funkci byla potvrzena dopisem Školského úřadu Praha-východ ze dne 10. listopadu 11. 1998.

Škola sdružuje sedm tříd zvláštní školy a jednu třídu pomocné školy, ve školním roce 2001/2002 se ve zvláštní škole vzdělává 51 žák, ve třídě pomocné školy 10 žáků, z tohoto počtu 2 žáci formou domácí výuky.

Škola působí v samostatném objektu v klidné části města. V letošním školním roce je pro nedostatek místa ve školní budově 8. ročník převážně vyučován v dislokované třídě budovy školní jídelny, která je vzdálena 150 metrů od kmenové školy. Školní budovu pronajímá zřizovatel v odpoledních a večerních hodinách jazykové škole. Zvláštní škola poskytuje základní vzdělání žákům s rozumovými nedostatky, pro které se nemohou s úspěchem vzdělávat v základní škole. Ve třídě pomocné školy jsou vzděláváni žáci s těžším mentálním postižením, které jim znemožňuje vzdělávat se ve zvláštní škole. Žáci zvláštní školy jsou vyučováni podle *vzdělávacího programu zvláštní školy schváleného MŠMT ČR pod čj. 22 980/97-22 ze dne 20 června 1997*, v pomocné třídě se vyučuje podle *vzdělávacího programu pomocné školy schváleného MŠMT ČR pod čj. 24 035/97 ze dne 1. září 1997*. Podle potřeby škola poskytuje individuální výchovně vzdělávací programy.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Pomocná škola - blok předmětů počty, čtení, řečová výchova, pracovní a výtvarná výchova

Týdenní hodinová dotace předmětů odpovídá vzdělávacímu programu pomocné školy. Pro žáky jsou ve všech předmětech vypracovány individuální výchovně vzdělávací plány. Přizpůsobení vzdělávacích požadavků možnostem žáků je v souladu s obecnou koncepcí pomocné školy. Individuální plány vycházejí z doporučení odborných poradenských pracovišť a ze zjištění učitelek získaných vlastní pedagogickou činností. Pravidelné hodnocení plnění učebních plánů zahrnuje všechny předměty, podrobně vypovídá o celkovém vývoji žáků a umožňuje pružně plánovat rozsah učiva a volit adekvátní učební činnost. Rozdílná úroveň bezprostřední přípravy vyučujících na hodiny se projevila v odlišné kvalitě řízení výuky.

Výuka je zajištěna pedagogy, kteří splňují podmínku odborné i pedagogické způsobilosti s výjimkou tří vyučovacích hodin týdně v předmětu pracovní vyučování-dívky. Vyučuje se převážně v kmenové, standardně vybavené, ale vzhledem k počtu a věku dětí nedostatečně prostorné učebně, kde chybí místo pro relaxaci. V hodinách učitelé často střídali činnosti, ale odpočinkové či relaxační prvky uplatňovali méně často. Všichni žáci postupovali ve výuce vlastním tempem. Negativem části hodin bylo to, že žáci po celou dobu výuky seděli v lavicích. Vybavení učebnicemi a učebními texty postačuje, učební pomůcky se obměňují v závislosti na finančních možnostech školy. Při výuce učitelé využívali pomůcky pro konkretizaci učiva a upevňování znalostí.

Rozvrh hodin je pevně stanoven a dodržován. V řízení výuky bylo zřetelné zohledňování rozdílu ve stupni mentálního rozvoje jednotlivých žáků a v míře osvojování správných návyků. Úkoly byly ve všech předmětech důsledně individualizované, žáci je plnili převážně samostatně.

Pokyny vyučující sdělovali přiměřenou formou a vhodně je strukturovali. Využívalo se zejména pracovních listů se zaměřením na praktické činnosti, byla respektována didaktická zásada názornosti. Žáci dostávali většinou jednoznačné pokyny před každým dílčím úkolem. Až na výjimky pracovali žáci aktivně, byli neustále zapojeni do všech činností.

Vyučující většinou dostatečně dbali na motivování žáků na začátku hodin, v průběhu učebních činností je všichni často povzbuzovali a posilovali jejich sebevědomí. Bezprostředně po splnění dílčích úkolů je slovně hodnotili, přitom účelně využívali pochvalu. Hodnocení vycházelo z dobrého poznání jednotlivých žáků, zohledňovalo stupeň jejich mentálního postižení. Oceňování každého pokroku zvyšovalo motivační účinnost hodnocení.

Rozvoj řeči byl v převaze podporován, žáci komunikovali. Vyučující od žáků vyžadovali verbalizaci činností pro podporu rozšiřování jejich aktivní slovní zásoby. Ojedinelé výkyvy některých žáků v přístupu k práci byly řešeny vhodným způsobem. Komunikace učitelů se žáky se vyznačovala trpělivostí a citlivým přístupem, občas používáním nespisovných výrazů učitelky.

Dlouhodobé plánování a bezprostřední příprava výuky byly vcelku velmi dobré. Personální podmínky jsou vynikající. Psychohygienické podmínky jsou průměrné. Materiální zabezpečení i celkové podmínky výuky jsou velmi dobré. V organizaci, použitých formách a metodách výuky, v motivování a hodnocení, právě tak v interakci a komunikaci byla výrazná převaha pozitiv.

Kvalita vzdělávání v pomocné škole posuzovaná v rámci orientační inspekce byla velmi dobrá.

Zvláštní škola - blok předmětů český jazyk, matematika a pracovní vyučování

Ve sledovaných předmětech odpovídá přidělená časová dotace schválenému učebnímu plánu. Učební osnovy sledovaných předmětů jsou plněny. Učitelky mají stanoveny výukové cíle, které jsou v souladu se standardem vzdělávání a aktuálním složením třídy. Vyučující se pečlivě připravují na výuku, mají zpracovány tematické plány, cíle teoretické výuky jsou spojovány s praktickým využitím.

Výuku zajišťuje devět pedagogických pracovníků včetně ředitelky školy, odborná a pedagogická způsobilost učitelek je velmi dobrá, šest učitelek plně vyhovuje podmínkám odborné a pedagogické způsobilosti. Během inspekční činnosti nebyl zaznamenán negativní dopad na úroveň výuky z důvodu nevyhovění podmínkám odborné pedagogické způsobilosti u tří učitelek. K výuce slouží šest tříd dvoupatrové školní budovy kmenové školy a jedna dislokovaná třída v budově školní jídelny. Třídy jsou málo prostorné, vybaveny opotřebovaným nábytkem a lavicemi. Učitelky se přes tyto výrazné nedostatky snaží školní prostory, třídy, odborné učebny i okolí školy udržovat uklizené, esteticky upravené, s aktuálními zprávami na informačních tabulích, se značným množstvím pomocných nástěnných materiálů, plakátů a pomůcek, doplňujících probírané učivo. Odborné učebny (školní dílna a cvičný byt) v suterénu budovy jsou málo prostorné, s omezeným denním osvětlením, podprůměrným vybavením ve smyslu všech druhů materiálu pro pracovní vyučování, nádobí, pomůcek a doplňků ve cvičném bytě. Optimálně škola využívá školní zahradu pro pěstitelské práce a k relaxaci. Učební pomůcky jsou podle finančních možností pořizovány, modernizovány a většinou učitelek využívány účelně. Nedostatkem je nižší využívání počítačové techniky z důvodu nedostatečného vybavení počítači a omezených prostorových možností. Přes uvedená negativa ve vybavenosti školy je nutno vyzvednout celkovou velmi dobrou podnětnost a estetiku prostředí. Podmínky pro dodržování psychohygienických zásad výuky jsou vytvářeny.

Struktura vyučovacích hodin odpovídá ve většině sledovaných hodin věku i výukovým cílům. Učitelky dávají žákům nezbytné organizační pokyny v jasné a srozumitelné formě, která zohledňuje mentální možnosti dětí. Pedagogové respektují věk žáků, vybírají učivo s ohledem na přiměřenou náročnost, individuální dispozice jednotlivců a specifické podmínky třídy. Není opomíjena návaznost učiva, ve výuce učitelky směřují k vytváření předpokladů pro komplexnější vědomost nebo dovednost. Při volbě vyučovacích metod dávají vyučující ve většině případů přednost klasickým, méně rozmanitým vyučovacím metodám. V hospitovaných hodinách nebyly zařazeny alternativní prvky vyučování.

Ve všech hodinách využívají učitelky vstupních motivačních metod, během výuky jsou žáci pozitivně motivováni po zvládnutí dílčích úkolů, je oceněna snaha, opomíjeno bývá celkové zhodnocení výkonu žáka. Učitelky prověřují výchozí znalosti a dovednosti, dbají na využívání mezipředmětových vztahů. Zkoušení a opakování navazuje na probírané učivo, hodnocení výkonu je objektivní a učitelkami zdůvodněné. Méně jsou žáci vedeni k důsledné sebekontrolě, sebehodnocení a odpovědnosti.

Pravidla pro jednání jsou známá a respektovaná, komunikace je založena na vzájemné důvěře. Učitelky připouštějí různost názorů, jsou ochotny diskutovat. Komunikativní schopnosti žáků jsou rozvíjeny ve všech činnostech. Projevy nežádoucího chování zvládají ve většině případů učitelky dobře.

Plánování a příprava výuky jsou velmi dobré. Materiální podmínky jsou průměrné, při hodnocení personálních a psychohygienických podmínek převažují pozitiva, podmínky výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Účelnost a vhodnost organizace výuky, použitých forem a metod práce vykazuje velmi dobrou úroveň. Motivování a hodnocení, interakce a komunikace jsou vynikající.

Kvalita vzdělávání ve zvláštní škole posuzovaná v rámci orientační inspekce byla velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Posuzovaná kvalita vzdělávání v pomocné škole a zvláštní škole je v rámci orientační inspekce hodnocena velmi dobře.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Dlouhodobá koncepce rozvoje školy v písemné podobě nebyla vypracována, avšak ředitelka má o dalším chodu zařízení jasnou představu. Strategické cíle byly blíže specifikovány v rozhovoru s ředitelkou školy. Východiskem pro stanovení priorit byla analýza vnějších regionálních podmínek a potřeb školy. Pro stávající školní rok jsou dlouhodobé cíle rozpracovány v dokumentu *Koncepce ZvŠ pro školní rok 2001/2002*. Část první je formulována jako základní, respektive obecná východiska ke zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu. Konkrétní cíle, vycházející z předchozích analýz stavu, jsou uvedeny v části nazvané *vybavenost školy*. V oblasti materiálního zabezpečení výchovně vzdělávací práce má ředitelka následující cíle: zakoupit novou audiovizuální techniku a sportovní náčiní vzhledem k tomu, že byla odcizena, zlepšit materiální podmínky dislokované třídy (tabule, audiovizuální technika), zprovoznit druhý počítač. Z důvodu nedostatku finančních prostředků

vybavení školy novým nábytkem a moderními pomůckami spíše stagnuje, právě tak nutnost vymalování celého zařízení je evidentní. Oblast nazvaná *pracovní část a další spolupráce* zahrnuje např. kontrolní oblast či spolupráci s dalšími subjekty.

Při stanovení hlavních záměrů akceptuje ředitelka připomínky učitelů zejména v mimoškolské činnosti nebo v požadavcích na vybavení školy.

Učební plán byl stanoven podle vzdělávacích programů schválených MŠMT ČR, avšak kontrolou zápisů v třídních knihách školního roku 2000/2001 a 2001/2002 bylo zjištěno, že pracovní porady jsou plánovány často v době odpolední výuky, tzn. že není učební plán předepsaný osnovou plněn v celém rozsahu (například dne 29. září 2000, 7. listopadu 2000, 25. ledna 2001, 21. března 2001, 27. září 2001, 25. listopadu 2001).

Pro žáky pomocné školy jsou vypracovány individuální výchovně vzdělávací plány.

Učitelky zpracovaly časově tematické plány pro všechny ročníky a předměty, kladem je jejich pravidelné měsíční vyhodnocování. Plnění učebních osnov je ředitelkou kontrolováno a jeho dodržování bylo v hodnocených předmětech prokázáno.

Škola neposkytuje dětem možnosti výběru ze zájmových kroužků. Tento fakt ředitelka odůvodnila vysokým procentem dojíždějících žáků.

Plánování má průměrnou úroveň.

Organizování

Vzhledem k velikosti školy je organizační struktura jednoduchá a umožňuje účelné řízení všech částí školy. Kolektiv devíti pedagogických pracovníků a dvou provozních pracovníků je podřízen přímo ředitelce. Všichni prokazatelně znají své povinnosti, které jsou obsahem nařízení ředitelky, kompetence jsou též stanoveny v pracovních náplních. V průběhu inspekce byl zaznamenán nedostatek v neefektivním využití pracovní doby zařazením pracovní porady namísto odpoledního vyučování.

Povinná dokumentace je vedena v rozsahu požadovaném platnými právními předpisy s formálními i obsahovými nedostatky, které byly s ředitelkou projednány (např. v řádu školy nejsou zapracována práva žáků, na vysvědčení jsou uváděny údaje i nepatřičné, v katalogových listech u některých žáků nejsou doplněna všechna data). Bylo zjištěno, že u žáků pomocné školy není celkový prospěch hodnocen až po absolvování jednotlivých stupňů, nýbrž v každém školním roce. Jsou vypracovány řády odborných pracoven. Stavba rozvrhu hodin odpovídá školské legislativě.

Administrativním nedostatkem je nesoulad v názvu školy uvedeném v *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 178/2000* a ve *Zřizovací listině* vydané Městem Říčany ze dne 29. srpna 2001, v obou dokumentech se neuvádí okres.

Informační systém je ve vztahu k žákům, pracovníkům školy i veřejnosti funkční, předávání informací uvnitř školy je operativní a nezkreslené (porady, nástěnky ve sborovně a volně přístupných prostorách školy, každodenní vzájemná neformální komunikace). Informace rodičům škola poskytuje tradičním způsobem prostřednictvím třídních schůzek, zápisů v žakovských knížkách a konzultací výchovné poradkyně. O činnosti školy je veřejnost informována různými příspěvky v regionálním tisku, ředitelka je členkou školské rady.

Při škole pracuje *Klub rodičů a přátel školy*.

Organizování je na průměrné úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy při vedení pracovníků uplatňuje demokratické principy, preferuje každodenní osobní vstřícné jednání, vydává jasné a srozumitelné organizační zásady a doporučení. Cíleně využívá tvořivost a iniciativu všech pracovníků školy, usiluje o využívání odbornosti a zájmu učitelek při zkvalitňování práce. Celkově operativní řízení školy navazuje na plánování a kontrolu jednotlivých činností. Rezervy jsou viditelné ve využívání a porovnávání dobrých nápadů a zkušeností s vyučujícími ve školách stejného zaměření. Pomoc začínajícím a nekvalifikovaným vyučujícím je na standardní úrovni. Ředitelka školy má vypracován systém morálního a hmotného stimulování pracovníků, všichni jsou s ním seznámeni, na jeho uskutečňování se mohou podílet, při vyhodnocování spolupracují, jeho kritéria jsou v praxi pravidelně uplatňována. Škola si zatím nevytvořila ucelený systém sebehodnocení. Společná hospitace s ředitelkou školy ve vyučovací hodině během inspekční činnosti a následný rozbor svědčí o kvalitní práci ředitelky ve vedení a motivování pracovníků což se zpětně promítá i do velmi dobré úrovně vzdělávání.

Kvalita systému, rozsahu a efektivnosti vedení a motivování pracovníků je velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Zavedená kontrolní struktura postihuje všechny oblasti činnosti školy, vychází z plánu kontrolní činnosti pro školní rok. Její kvalita nedosahuje potřebné úrovně vzhledem k nezjištěným nedostatkům z oblasti plánování a organizování. Písemně jsou zpracovány výstupy kontroly výchovně vzdělávací oblasti i provozu školy. Je pravidelně sledováno plnění osnov, v pravidelně prováděných hodnoceních žáků učitelkami jsou zřetelné nejednotné hodnotící postupy. Není využíváno evaluačních nástrojů, z dostupných materiálů není možno objektivně posoudit skutečnou úroveň znalostí žáků. Ředitelka sleduje soulad probíraného učiva s časově tematickými plány. Hospitační činnost ředitelky školy je dostatečně četná a kontrolní zjištění jsou kvalitní. Ve spolupráci s učitelkami jsou výsledky dále rozpracovány, metodická doporučení uskutečňována a ve většině případech vedou k další motivaci a zkvalitňování práce.

Knihy úrazů je vedena předepsaným způsobem. V loňském školním roce proběhla revize tělocvičného náradí, zřizovatel zajišťuje každoroční odbornou prohlídku hasících přístrojů, elektrospotřebičů a přenosných elektrických zařízení. Pravidelně jsou zajišťována školení i prohlídky BOZP a PO, zaměstnanci se v termínech podrobují preventivním lékařským prohlídkám.

Kontrolní mechanismy mají průměrnou úroveň.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Podmínky vzdělávání jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001
- inspekční zpráva čj. 035 185/98 004028
- rozvrh hodin, řád školy, zápisy z provozních porad a pedagogických rad
- žákovské knížky, písemnosti žáků
- zřizovací listina ze dne 29. srpna 2001
- koncepce školy, roční plán práce, kritéria pro přidělení nadtarifních složek platu, plán kontrolní činnosti
- podkladová inspekční dokumentace, hospitační záznamy inspektorů, hospitační záznamy ředitelky
- zahajovací statistický výkaz k 30. září 2001 a přílohy
- třídní výkazy, třídní knihy, katalogové listy, osobní dokumentace žáků
- rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 178/2000 ze dne 31. ledna 2000
- osobní spisy zaměstnanců

ZÁVĚR

Ze závěrů předchozí inspekce a posouzení současné úrovně je zřejmé, že škola si udržuje dlouhodobě vysoké procento odbornosti pedagogického sboru. Ke zhoršení došlo v materiálně-technickém zajištění výuky vlivem krádeže v objektu a dlouhodobým užíváním zařízení, nábytku a pomůcek. Průběh a výsledky vzdělávání nebyly během předcházející inspekční činnosti hodnoceny.

Ve sledovaných oblastech průběhu vzdělávání byla zjištěna velmi dobrá úroveň. Podmínky vzdělávání byly celkově hodnoceny průměrně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jarmila Tóthová
Členové týmu	Mgr. Jiřina Veselá

V Kutné Hoře 20. listopadu 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. listopadu 2001

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Ladislava Mondscheinová

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad, odbor školství, mládeže a sportu Zborovská 11 150 00 Praha 5- Smíchov		
Město Říčany, Masarykovo nám. 53 251 01 Říčany		
Rada školy		

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány